עירין קדישין — שבת תשובה

שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעונך. ואיתא גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד. והענין הוא כי איתא בגמרא ובו תדבק והאיך אפשר לידבק בהקב"ה והלא אש אוכלה הוא אלא הדבק במדותיו מה הוא רחום כו'. ובאמת איך שייך מדות לגבי השם יתברך הלא הוא יתברך הוא גבוה למעלה מכל המדות. אך אני אומר כמו שהשם יתברך מתלבש ומצמצם עצמו כביכול בהמדות בשביל ישראל. היינו בחסד להטיב להשפיע לעולם הטוב. ובגבורה להרע חס ושלום לעושה רע. וכן במדת הרחמים. כמו כן צריך אדם לעבוד לה' וכל המידות בחסד לראות שיהיה לו אהבת ה'. וכן במדת היראה לירא מהשם יתברך. ומה שהקשה והלא אש אוכלה הוא היינו כי כתוב (בראשית א) בראשית ברא אלהים וגו' בבחי' דין דינא דמלכותא דינא. אך השם יתברך רוצה שיכירו מלכותו שיתוף מדת הרחמים כדכתיב (שם ב) ביום ברוא וגו' כי רצון השי"ת היה לברוא העולם במדת הדין וראה שאין העולם מתקיים שיתף מדת הרחמים כדכתיב ביום ברוא ה' אלהים ארץ ושמים ומלכותו בכל משלה, וזהו (תהלים פט) כי אמרתי עולם חסד יבנה כי שיתף מדת הרחמים. ע"כ באם האדם ח"ו פוגם בהמדות ועושה רק הבלי עוה"ז והגשמיות אז הוא בבחינה אחוריים כי כשהאדם עובד לה' בהמדות ורואה איך שבכל הדברים יש בו חיות השם יתברך וכל עשייתו הוא הכל לה', אז הוא בבחינת ישא ה' פניו אליך בבחי' פנים בפנים כמו שהיה בימי משה רבינו עליו השלום כדכתיב (דברים ה) פנים בפנים דיבר ה' עמכם, אבל כשאדם עושה רק הגשמיות אז נעשה בבחי' (שם לא) אנכי הסתר אסתיר. היינו כי כתוב ומלכותו בכל משלה ואתה מחיה את כולם כי בכל דבר מוסתר חיות ה' שבזה מתקיים העולם, וע"י שהוא עושה הגשמי לבד ואינו מסתכל בחיות ה' שיש בכל דבר ומסתיר החיות כמו כן נעשה בבחי' ואנכי אסתיר, וזה ענין צדיקים רשעים בינונים כי צדיק נקרא שעובד בכל המדות לה' ורשע נקרא שאין מאמין בה' כלל ואין מאמין בהשגחה כלל, ובינוני אע"פ שעושה הרע אעפ"כ הוא מאמין בה' שבכל דבר יש בו חיות ה'. וע"כ צדיקים נכתבים לאלתר לחיים כי המה נאחזים בעץ החיים. ורשעים המה להיפך לאלתר כי מחמת שאין מאמין בה' כלל ע"כ א"א להיות להם תיקון. אבל הבינוני אף על פי שעשה פגם ועם המדות אי אפשר לו לעבוד לה' כי פגם בהמדות. אך מחמת שלבו נשבר ועל ידי אמונה שיש לו ע"י זה תלוי ועומד עד עשי"ת וע"י התשובה אז לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה כי זבחי אלהים רוח נשברה וע"ז נתקן. כי ע"י אמונה שיש לו אפשר לו לתקן ע"י התשובה ונתכפר:

וזהו שובה ישראל כי כשלת בעונך. אף על פי שעשה עון ופגם אך מחמת שלבו נשבר ועושה תשובה עי"ז יכול להתכפר, וזה גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד כי נשמות ישראל נחצבות מתחת כסא כבודו יתברך. וגם השי"ת חותר חתירה מתחת כסא כבודו יתברך לעשות תשובה וע"כ על ידי התשובה הוא בא להשורש שנחצב משם. וזה שמגעת עד כסא הכבוד, וזה ענין שאיתא

במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד כי יש בחי' קרבן לה' בחי' זבחי אלהים. היינו הצדיקים שנתקרבו בכל מדה ומדה לה' זה נקרא בחינת קרבן לה'. אבל הבעל תשובה ע"י תשובתו בא להשורש לבחינת כסא כבוד למעלה מהמדות, וזה במקום שבע"ת וכו' וע"כ הבינוני ע"י אמונתו לבו נשבר ויכול לעשות תשובה לבוא למעלה מהמדות, כי יש תשובה תתאה ותשובה עילאה ויוה"כ נקרא תשובה עילאה שהשי"ת מקרב נשמות וע"י שעושה תשובה בעשי"ת על ידי כן כשבא יוה"כ הוא בא לתשובה עילאה זהו ענין ראש השנה יוה"כ ועשרת ימי תשובה. ואחר יום כפור על ידי התשובה נעשה לו התחדשות המוחין לעבוד לה' בכל מדה ומדה:

אני אומר שכתיב ואנכי הסתר אסתיר הוא בר"ה לטובה, כי ע"י שאדם עושה תשובה עי"ז השי"ת מסתיר העונות, ואח"כ כשבא יוה"כ אז הוא בבחי' ישא ה' פניו אליך:

סליק